

<http://www.moderntechno.de/index.php/meit/article/view/meit42-02-077>

DOI: 10.30890/2567-5273.2025-42-02-077

PROFESSIONAL ACTIVITIES OF A SURGICAL NURSE IN WARTIME

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ МЕДИЧНОЇ СЕСТРИ ХІРУРГІЧНОГО ВІДДІЛЕННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

Kolesnik V.P. / Колесник В.П.

Ph.D., assistant / к.мед.н., асистент

Arkarian H.K. / Анкар'ян Г.К.

Medical faculty student / Здобувач вищої освіти медичного факультету

Kharkiv national medical university,

4 Nauky avenue, Kharkiv, 61022

Харківський національний медичний університет,

проспект Науки 4, Харків, 61022, Україна

Анотація: Ця робота присвячена темі впливу війни на професійну діяльність медичної сестри хірургічного відділення. Основна мета – розкрити всі аспекти роботи в даному відділенні, які зазнали змін, у зв'язку з сьогоденням. Наші реалії – це збройний конфлікт, який впливає на всі сфери життя, але в особливості на медицину, робітники якої – є опорою для цивільних і військових щодня.

Ключові слова: медична сестра, хірургічне відділення, ургентна медична допомога, збройний конфлікт, важкопоранені, бойова травма, уламкові поранення, травматичний шок, дефіцит ресурсів, багатофункціональність, евакуація пацієнтів, система охорони здоров'я в умовах війни.

Вступ.

Медичні працівники – це люди з великої літери, які століттями і до сьогодні – займають провідне місце у суспільстві. У багатьох джерелах їх називають опорою нашої країни, адже зараз – вони виборюють життя українського народу як в тилу, так і у гарячих точках, оберігаючи кожного, хто того потребує, незалежно від важких обставин та умов. Масовані обстріли цивільних об'єктів, руйнування лікарень, важкі поранення у військових, численні атаки, нестача кадрів – все це значно вплинуло на роботу медичних працівників, але наша незламність дала змогу вистояти і продовжувати надавати допомогу у такі скрутні часи. [1]

24 лютого 2022 року життя медичних сестер та лікарів змінилось на до та після. По всій території України вони надавали допомогу важкопораненим, не дивлячись на такі важкі умови, як обстріли, відсутність світла, і величезне навантаження, у зв'язку з кількістю людей, що надходили у різних станах. Джерела, які ми використали, вказують на те, що складність роботи медичних працівників була не тільки фізична, але й моральна, адже у перші тижні війни кількість поранених здавалась нескінченною, в хірургічному відділенні

операційні ні на хвилину не припиняли свою роботу, бракувало лікарських засобів, але попри все це – вони продовжували боротися за життя кожного постраждалого. [2]

Робота в хірургічному відділенні в умовах війни – це щоденна кропітка праця і важкі клінічні кейси. Наприклад, це численні уламкові поранення з множинними ушкодженнями м'яких тканин та наявністю сторонніх тіл у рановому каналі. Глибина ураження буває різною, але важкопоранені, що надходили, переважно в ургентному порядку, часто у стані травматичного шоку, мали комбіновані пошкодження м'язів, судин, нервів та кісток. Внаслідок порушення мікроциркуляції у постраждалих формувалась зона некрозу, що ускладнювала стан. Беручи до прикладу вищеперелічене, варто зауважити, що не дивлячись на ускладнення і множинні ушкодження, лікарі і медичні сестри надавали кваліфіковану допомогу, хірурги проводили безліч операцій, і їм вдавалось врятувати життя та кінцівки нашим військовим. [3]

Окрім таких випадків, наші медики надавали допомогу дітям, після атаки ворога на лікарню «Охматдит», яка спонукала нас до єднання нації, адже евакуація пацієнтів проводилась до медичних закладів на заході України. Хірургічне відділення було сповнене дітьми, які були, в екстреному порядку, доставлені до західних областей. Роботи було дуже багато, і в такі моменти медична сестра хірургічного відділення починає відповідати за багато аспектів, щоб боротися за здоров'я та життя пацієнтів: виконує обов'язки палатної, маніпуляційної, перев'язувальної сестри, надає психологічну допомогу батькам та дітям, які опинились в такому скрутному становищі. [4]

Важливо, що попри таку кількість ургентних випадків, стресових ситуацій – медичні працівники не зупиняються самовдосконалюватись. Вони підвищують кваліфікацію, беруть участь у конференціях, вивчають багато нових клінічних кейсів, щоб покращувати рівень української медицини, що дуже важливо в наші часи. Згідно джерел, які ми вивчали, данські медики переймали досвід роботи українських лікарень, а зокрема хірургічного відділення, відділення невідкладної допомоги та центрів реабілітації. Їх вразив рівень підготовки українських

медичних працівників, функціонування відділень в умовах війни та, звісно ж, висококваліфікована допомога, яка надається кожного дня, за будь-яких обставин. [5]

У всі часи, а особливо в умовах війни, медична сестра – це очі і руки лікаря, адже вони забезпечують безперервність роботи хірургів, відповідають за готовність обладнання та організують процеси. Атмосфера роботи в хірургічному відділенні – це про багатогранність процесів, які лежать на плечах медичних сестер. І попри війну – вони єдиний організм, який згруповано надає допомогу великій кількості постраждалих, бореться за життя навіть у найскладніших клінічних випадках. [6]

Висновки.

Підсумовуючи вищесказане, хочеться наголосити на тому, що медичні працівники – це опора нашої нації сьогодні, завтра та у всі часи. Війна показала нам, що умови будь-якої важкості не зупинять надавати висококваліфіковану допомогу пацієнтам. Медичні сестри хірургічного відділення стикнулись з неабияким навантаженням, важкопораненими, але попри все це вони продовжують рятувати життя в тилу і на полі бою. Я вже зауважила вище, що в багатьох джерелах медичних працівників, лікарів – називають опорою нашої країни, але хочемо додати, що вони – це наше світло у всій темряві, яке охопило Україну, і вони будуть освітлювати наш шлях, працюючи і виборюючи життя кожного, хто постраждав і потребує допомоги.

Література:

1. <https://congress2024.medsestra.org.ua/>
2. <https://www.moz.gov.ua/uk/tri-istorii-vijni-jak-medsestri-dopomagajut-trimati-medichnij-front>
3. <https://mvs.gov.ua/news/iak-likari-sistemi-mvs-riatuiut-kincivki-biiciam>
4. <https://life.pravda.com.ua/society/likar-z-ohmatditu-rozpoviv-pro-evakuaciyu-malenkih-paciyentiv-302566/index.amp>
5. <https://medicine.rayon.in.ua/news/853449-danski-mediki-pereymali-dosvid->

roboti-ukrainskikh-likaren-v-umovakh-viyni

6. <https://www.armyfm.com.ua/ua/medichni-sestri-geroi-vijni-ta-mirnogo-chasu/>

Abstracts. *This article addresses the impact of war on the professional activity of a surgical department nurse. Since the beginning of the armed conflict in Ukraine, the working conditions of medical staff have changed significantly, particularly in surgical units providing urgent care to civilian and military patients.*

The aim of the study is to analyze the transformation of nursing responsibilities in a surgical department under wartime conditions. Special attention is paid to the increased workload, shortage of resources, and the need to work in constant physical and emotional stress.

The article describes the experience of providing care to severely injured patients with combat-related trauma, including shrapnel wounds, combined injuries, and traumatic shock. It also highlights the multifunctional role of nurses, who perform clinical, organizational, and psychological support duties, as well as participate in patient evacuation.

The main contribution of this work lies in presenting practical observations based on real clinical experience, which reflect the key challenges and adaptations of surgical nursing in wartime. The findings emphasize the critical role of nurses in maintaining the continuity and effectiveness of surgical care despite extreme conditions.

Key words. *Nurse, surgical department, urgent medical care, armed conflict, injured patients, combat-related trauma, shrapnel wounds, traumatic shock, multifunctional role, resource shortage, patient evacuation.*

Статтю надіслано: 27.12.2025

Апкар'ян Г.К.